

STRATEGIA
ochrony i rozwoju
języka i kultury
kaszubskiej

Misją Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego jest działalność na rzecz wzmocnienia regionalno-etnicznej tożsamości Kaszubów, Kociewiaków, Borowiaków i Krajniaków, przy jednoczesnej współpracy (...) z różnymi grupami w interesie rozwoju kulturowo-gospodarczego całej społeczności zamieszkującej Pomorze. Jest to zgodne z powszechnie obowiązującą w Unii Europejskiej zasadą „jedności w różnorodności”. (...)

Realizując nasze cele statutowe powinniśmy wzmacniać swoją pozycję i oddziaływać na region, uwzględniając zmieniające się warunki społeczno-kulturowe i polityczno-gospodarcze. Tylko w ten sposób mamy szansę stać się silnym partnerem i ważnym podmiotem życia publicznego na Pomorzu, pozytywnie oddziałującym na inne podmioty i obszary w kraju.

*UCHWAŁA XVI Walnego Zjazdu Delegatów
Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego z 4 grudnia 2004 r.*

STRATEGIA ochrony i rozwoju języka i kultury kaszubskiej

- Chcesz tã przenieś królewionkã przez głãbøkã wòdã?
 - Chcesz tã wëbawic zapadłi zómki?
 - Nie ùlãkniesz sã Trzech Ùkòzków?
 - Mdziesz òdmëkòł wszëtczé dwiërze jaż trafisz na swòje?
 - Pùdziesz do lëdzy i pròcowòł bãdziesz nad wëdwigniãcym
zapadłégò zómkù?
- Bò czemuż bë nasza zaklãtò mòwa kaszëbskò ni mia wstac jak
królewionka i sadnãc na złotim trónie?

Aleksander Majkowski

Żëcé i przigòdë Remùsa

Autor:

Zarząd Główny Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego

Korekta:

Iwona Joć, Marek Adamkowicz

Wydawca:

Zarząd Główny Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego
80-837 Gdańsk, ul. Straganiarska 20-23

© *Copyright by* Zarząd Główny
Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie
Gdańsk 2006

Opracowano dzięki finansowemu wsparciu
samorządu województwa pomorskiego

Wydano dzięki finansowemu wsparciu
**Ministra Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

ISBN: 978-83-87258-31-3

Spis treści

Wprowadzenie	7
Prace nad strategią i konsultacje	8
Obecna sytuacja języka kaszubskiego	8
Cel główny, priorytety i cele szczegółowe strategii	9
Priorytety i działania strategii	9
Realizacja, monitoring i ewaluacja strategii	10
Priorytety i cele	11
Priorytet 1	
Upowszechnić edukację kaszubską, a w szczególności naukę języka kaszubskiego	11
Priorytet 2	
Promować i wspierać używanie języka kaszubskiego	15
Priorytet 3	
Chronić dziedzictwo języka i kultury kaszubskiej	20
Priorytet 4	
Wzmocnić pozycję języka kaszubskiego w regionie, kraju i na arenie międzynarodowej	24
Tabelaryczne zestawienie. Cel główny, priorytety i cele szczegółowe strategii	26

Wprowadzenie

Celem niniejszego dokumentu jest prezentacja strategii ochrony oraz rozwoju języka i kultury Kaszubów przygotowanej przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie (ZK-P).

Język kaszubski jest fundamentem tożsamości Kaszubów. U podstaw strategii leży przekonanie, że język i kultura stanowią ich wkład w rozwój kultury powszechnej oraz że zapobiegają poczuciu wyobcowania czy wykorzenia w konfrontacji z procesami globalizacji i komercjalizacji. Strategia opiera się na przekonaniu o konieczności otwarcia na nowe trendy, a nie separowaniu się, traktowanemu jako środek służący utrzymaniu własnej tożsamości.

Na mocy Art. 19, ust.2 „Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym” (Dz. U. z 2005 r., nr 17, poz.141) język kaszubski został uznany za język regionalny, zgodnie z kryteriami Europejskiej Karty Języków Regionalnych lub Mniejszościowych.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w Krajowym Rejestrze Sądowym i posiada osobowość prawną. Pielęgnowanie oraz rozwijanie języka kaszubskiego i dialektów pomorskich jest jednym z jego statutowych zadań.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie wyraża nadzieję, że zawarte w dokumencie cele uda się zrealizować przy współpracy z innymi partnerami społecznymi.

Dokument formułuje priorytety i działania, jakie powinno podjąć ZK-P dla zachowania i rozwoju języka kaszubskiego. W strategii zidentyfikowano partnerów, nie roszcząc sobie prawa do określania, jaka powinna być ich rola i zakres zaangażowania. Pozostawiamy tę decyzję partnerom, deklarując wsparcie, poszerzanie obszarów wspólnych działań oraz przyjazną współpracę.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie uznaje poszanowanie dla dziedzictwa kulturowego i języka za jedną z fundamentalnych wartości społeczeństwa obywatelskiego. Z tego powodu ZK-P uważa inne

społeczności regionalne Pomorza za naturalnych partnerów Kaszubów w budowaniu pomorskiej tożsamości.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie zaprasza wszystkich, którym leży na sercu rozwój języka i kultury kaszubskiej, do partnerskiej współpracy w realizacji celów strategii.

Prace nad strategią i konsultacje

Prace nad strategią rozpoczęły się w kwietniu 2005 r. serią spotkań w ramach komisji tematycznych Rady Naczelnej ZK-P: Zespołu ds. Kultury, Zespołu ds. Edukacji, Zespołu ds. Mediów, Zespołu ds. Samorządu i Gospodarki, Zespołu ds. Regulacji Prawnych i Monitoringu, a także z udziałem środowisk skupionych wokół pisma „Ódroda” i serwisu internetowego Nasze Kaszuby.

Rezultaty prac w postaci roboczej wersji strategii były przedmiotem dyskusji z udziałem działaczy Zrzeszenia i zewnętrznych partnerów podczas warsztatów w Żukowie, które odbyły się 15 listopada 2005 r. Zostały one także poddane ocenie ekspertów oraz zaprezentowane szerokiemu gronu regionalistów na konferencji 11 lutego 2006 r.

Ostateczna wersja strategii została przyjęta przez Radę Naczelną ZK-P na posiedzeniu w Gdańsku 25 marca 2006 r.

Obecna sytuacja języka kaszubskiego

Spis Powszechny z 2002 r. wykazał, że w Polsce językiem kaszubskim posługuje się 52 tys. osób, zaś 5,1 tys. zadeklarowało narodowość kaszubską. Wyniki spisu, a zwłaszcza konstrukcja kwestionariusza i sposób jego przeprowadzenia, były podważane przez ZK-P oraz organizacje skupiające mniejszości narodowe.

Rzeczywistą liczbę Kaszubów badacze szacują na przeszło 500 tys. Natomiast językiem kaszubskim posługuje się na co dzień około 180 tys. osób.

W latach 2000-2004 150 osób zdobyło formalne kwalifikacje w zakresie nauczania języka kaszubskiego, poprzez:

- zdanie egzaminu eksternistycznego ze znajomości języka kaszubskiego, umożliwiającego nauczanie tego języka; uprawnienia te nadaje ZK-P na mocy przysługujących tej organizacji praw,
- ukończenie Studium Podyplomowego Kwalifikacyjnego Pedagogiczno-Metodycznego Nauczania Języka Kaszubskiego na Uniwersytecie Gdańskim (I edycja 2000-2001, II edycja 2002-2004).

Gwarantem dalszego przekazywania języka kaszubskiego staje się szkoła. W roku szkolnym 2005/2006 języka kaszubskiego uczyło się 3948 uczniów (1,2% ogółu uczniów w regionie) w 165 szkołach (ok. 10% ogólnej liczby szkół w regionie): podstawowych, gimnazjach, liceach i technikach. 670 uczniów uczęszczało na lekcje języka i kultury kaszubskiej. 3396 uczniów brało udział w zajęciach edukacji regionalnej z elementami języka kaszubskiego, realizowanych w formie zajęć pozalekcyjnych.

Obraz, jaki rysuje się na podstawie częściowych danych, rodzi obawy o przyszłość języka kaszubskiego. Stąd niezbędne są poszukiwania sposobów i metod jego ochrony oraz rozwoju.

Cel główny, priorytety i cele szczegółowe strategii

Celem głównym strategii języka kaszubskiego jest:

Uczynić język kaszubski zdolnym do trwania i rozwoju

PRIORYTETY I DZIAŁANIA STRATEGII

Dla realizacji celu głównego strategii niezbędne jest skoncentrowanie podejmowanych działań w ramach czterech priorytetów:

1. Upowszechnić edukację kaszubską, a w szczególności naukę języka kaszubskiego.

2. Promować i wspierać używanie języka kaszubskiego.
3. Chronić dziedzictwo języka i kultury kaszubskiej.
4. Wzmocnić pozycję języka kaszubskiego w regionie, kraju i na arenie międzynarodowej.

Po pierwsze: wzrost liczby osób posługujących się językiem kaszubskim w mowie i w piśmie jest podstawowym warunkiem jego zachowania oraz przekazania go następnym pokoleniom.

Po drugie: aby język kaszubski mógł być żywym środkiem skutecznego porozumiewania się, a tym samym stać się naturalną częścią wszystkich dziedzin życia społecznego, ludzie muszą być przekonani o potrzebie regularnego używania go w domu, pracy i w życiu publicznym.

Po trzecie: nie będzie możliwy rozwój języka i kultury kaszubskiej bez pamięci o przeszłości.

Po czwarte: działania na rzecz ochrony i rozwoju języka kaszubskiego muszą uwzględniać kontekst regionalny, ogólnopolski oraz europejski.

W kolejnych rozdziałach strategii cztery priorytety są rozbite na szczegółowe cele oraz zadania, które powinny być realizowane. Sformułowano 15 celów szczegółowych. Dla każdego z nich zidentyfikowano zadania (cele operacyjne). Wskazano także głównych partnerów, z którymi ZK-P chciałoby współpracować przy realizacji danego priorytetu.

REALIZACJA, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Wdrażanie strategii wymaga wskazania ciała odpowiedzialnego za koordynację, monitorowanie i ewaluację realizacji jej działań. Podmiot ten będzie realizować zadania zwłaszcza w dziedzinie uświadamiania i promocji, informacji i doradztwa. Jego aktywność musi być skierowana szczególnie na poprawę sytuacji języka kaszubskiego oraz poszerzenie akceptacji i poparcia społecznego dla idei dwujęzyczności regionu.

W związku z brakiem pełnego obrazu sytuacji języka i kultury kaszubskiej, do ważnych zadań podmiotu odpowiedzialnego za realizację strategii należeć będzie wypracowanie szczegółowych wskaźników monitorowania realizacji jej celów.

Wiele z działań strategii ma konsekwencje pieniężne, wymaga dodatkowego wsparcia finansowego lub bardziej efektywnego wykorzystania istniejących źródeł. Znalezienie źródeł finansowania dla planowanych działań będzie stanowiło dla ZK-P poważne wyzwanie. W strategii nie dokonano szacunku potencjalnych kosztów ani nie zaproponowano szczegółowych planów finansowych. Z punktu widzenia ZK-P będzie to kwestia do rozwiązania na etapie przygotowywania poszczególnych projektów.

Priorytety i cele strategii będą podstawą planowania i realizacji zadań przez statutowe władze ZK-P.

Raport z oceny realizacji celów strategii będzie przedkładany corocznie przez Zarząd Główny na posiedzeniu Rady Naczelnej ZK-P.

Niniejsza strategia obejmuje okres do roku 2015.

Priorytety i cele

PRIORYTET 1: UPOWSZECHNIĆ EDUKACJĘ KASZUBSKĄ, A W SZCZEGÓLNOŚCI NAUKĘ JĘZYKA KASZUBSKIEGO

Niezbędne jest skoncentrowanie się na tych grupach osób, w których działania mogą przynieść najszybsze efekty. Z tego punktu widzenia kluczowe jest skupienie wysiłków na nauczaniu języka kaszubskiego i w języku kaszubskim dzieci i młodzieży. Towarzyszyć temu powinny działania edukacyjne skierowane do dorosłych, przede wszystkim do rodziców i nauczycieli, oraz dążenie do trwałego wprowadzenia nauczania języka i w języku kaszubskim do systemu edukacji formalnej oraz nieformalnej w regionie.

Działania ZK-P powinny oddziaływać na politykę edukacyjną tak, aby uwzględniała ona zróżnicowaną sytuację dzieci i młodzieży w relacji do używania języka kaszubskiego. W tym celu będziemy

dążyć do zapewnienia odpowiednich regulacji prawnych umożliwiających realizację celów strategii.

CEL 1.1. ZAPEWNIĆ TRWAŁE MIEJSCE DLA NAUCZANIA JĘZYKA KASZUBSKIEGO I W JĘZYKU KASZUBSKIM NA WSZYSTKICH POZIOMACH SYSTEMU EDUKACJI

ZADANIA

1.1.1. Uregulowanie procedury wystawiania przez ZK-P certyfikatów znajomości języka w stopniu umożliwiającym jego nauczanie.

1.1.2. Działanie na rzecz przygotowania corocznych edycji Podyplomowego Studium Języka Kaszubskiego na Uniwersytecie Gdańskim lub w innej wyższej uczelni.

1.1.3. Działanie na rzecz wprowadzenia na Uniwersytecie Gdańskim lub w innej uczelni wyższej kierunku studiów o nazwie kaszubistyka.

1.1.4. Działanie na rzecz wprowadzenia konwersatorium międzywydziałowego z języka kaszubskiego dla studentów studiów pedagogicznych Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku.

1.1.5. Przygotowanie programu monitoringu i ewaluacji nauczania języka kaszubskiego w szkołach.

1.1.6. Opracowanie systemu doskonalenia nauczycieli realizujących zadania z zakresu edukacji regionalnej, w tym uczących języka kaszubskiego.

1.1.7. Inicjowanie i wspieranie prac nad tworzeniem podręczników i pomocy dydaktycznych do nauki kaszubskiego oraz podręczników w języku kaszubskim do nauczania innych przedmiotów.

1.1.8. Tworzenie programów nauczania języka kaszubskiego i w języku kaszubskim dla różnych grup wiekowych i stopni ich zaawansowania.

1.1.9. Wprowadzenie nauki języka kaszubskiego w ramach różnych form edukacji dorosłych.

1.1.10. Określenie propozycji zadań, celów, w zakresie edukacji w języku kaszubskim dla samorządu lokalnego.

1.1.11. Stworzenie systemu premiowania szkół, uczelni i innych jednostek, na wzór konkursu „Szkoły z klasą”.

CEL 1.2. POWOŁAĆ RADĘ JĘZYKA KASZUBSKIEGO, KTÓRA PEŁNIŁABY ROLĘ KOMISJI NORMALIZACYJNEJ I STANDARYZACYJNEJ DLA KASZUBSZCZYZNY LITERACKIEJ ORAZ KOMISJI PODRĘCZNIKOWEJ

ZADANIA

1.2.1. Stworzenie rejestru istniejących podręczników.

1.2.2. Stworzenie rejestru potrzebnych podręczników oraz znalezienie odpowiednich autorów.

1.2.3. Recenzowanie i zatwierdzanie przygotowanych podręczników.

1.2.4. Nadzór nad procedurą wydawniczą podręczników szkolnych i ksiąg kościelnych.

1.2.5. Ocena wydanych podręczników i ksiąg kościelnych.

1.2.6. Inspirowanie badań naukowych w dziedzinie języka i kultury kaszubskiej.

1.2.7. Powołanie komisji ds. technologii informatycznych zajmującej się promowaniem i standaryzowaniem języka kaszubskiego w systemach informatycznych.

CEL 1.3. WSPIERAĆ I CHRONIĆ NAUCZANIE JĘZYKA KASZUBSKIEGO I W JĘZYKU KASZUBSKIM

ZADANIA

1.3.1. Zinwentaryzowanie wszelkich inicjatyw, które dotyczą tej edukacji.

1.3.2. Wspieranie lokalnych inicjatyw edukacyjnych, w szczególności „małych szkół”, w których nauczany jest język kaszubski.

1.3.3. Prowadzenie szkół z nauczaniem języka kaszubskiego i w tym języku.

CEL 1.4. WSPIERAĆ I PROMOWAĆ UŻYWANIE JĘZYKA KASZUBSKIEGO PRZEZ OSOBY MŁODE I MŁODYCH RODZICÓW

Trwa proces powtórnego „odkrywania” języka kaszubskiego w rodzinach, w których rodzice już nim nie mówią, a dzieci się go uczą. Rodzice pamiętając, że dziadkowie mówili po kaszubsku, uczą się go od dzieci. Trzeba przekonywać rodziców o wartości języka kaszubskiego oraz o korzyściach, jakie z jego nauki płyną.

Należy skoncentrować działania na młodzieży, aby „przyszli rodzice” byli przekonani o potrzebie uczenia swoich dzieci języka kaszubskiego.

ZADANIA

1.4.1. Dążenie do wprowadzenia nauczania języka i kultury kaszubskiej na poziomie edukacji przedszkolnej i przedprzedszkolnej.

1.4.2. Promowanie i wspieranie rozwoju współczesnej kultury kaszubskiej.

1.4.3. Promowanie znajomości języka kaszubskiego jako szansy na lokalnym i regionalnym rynku pracy.

1.4.4. Wspieranie różnych form aktywności nakierowanych na zwiększenie liczby młodych ludzi używających języka kaszubskiego.

PARTNERZY ZK-P

- Samorząd województwa
- Gminy i powiaty
- Szkoły wyższe
- Kurator oświaty
- Minister właściwy w sprawach mniejszości narodowych i etnicznych

- Minister edukacji
- Organizacje regionalne w Polsce
- Organizacje kaszubskie w Kanadzie, Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej i innych krajach
- Fundacja Kaszubski Uniwersytet Ludowy w Wieżycy
- Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie
- Placówki doskonalenia nauczycieli
- Kaszubski Instytut Rozwoju w Kościerzynie

PRIORYTET 2. PROMOWAĆ I WSPIERAĆ UŻYWANIE JĘZYKA KASZUBSKIEGO

„Ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym” daje prawo swobodnego posługiwania się językiem kaszubskim w życiu prywatnym i publicznym, rozpowszechniania i wymiany informacji w tym języku, zamieszczania w nim informacji o charakterze prywatnym oraz nauki języka kaszubskiego lub w języku kaszubskim.

Do języka kaszubskiego stosuje się przepisy ustawy odnośnie: wprowadzenia go jako języka pomocniczego do gmin, stosowania dodatkowych nazw miejscowości, obiektów fizjograficznych i ulic, prawa obywateli do używania i pisowni swoich imion i nazwisk zgodnie z zasadami języka kaszubskiego.

Używanie języka kaszubskiego powinno być promowane poprzez ukazywanie pozytywnego jego obrazu nie tylko wśród samych Kaszubów, ale również wśród całej społeczności regionu.

CEL 2.1. PROMOWAĆ I WSPIERAĆ OBECNOŚĆ JĘZYKA KASZUBSKIEGO W ŻYCIU PUBLICZNYM

ZADANIA

2.1.1. Promocja dwujęzyczności w różnych sferach życia publicznego.

2.1.2. Promowanie języka i kultury kaszubskiej podczas imprez publicznych.

2.1.3. Promowanie Dnia Jedności Kaszubów (19 marca) i zjazdów Kaszubów.

2.1.4. Promocja w środowiskach lokalnych regulacji ustawowych w zakresie możliwości wprowadzania dwujęzycznych nazw miejscowości, ulic i obiektów fizjograficznych oraz języka pomocniczego w gminach.

2.1.5. Promocja i nagradzanie działań lokalnych – tablice, nazwy ulic itd.

2.1.6. Promowanie kaszubskiego ruchu literackiego i muzycznego.

2.1.7. Promowanie używania języka kaszubskiego na stronach WWW instytucji publicznych.

2.1.8. Promowanie kaszubskich produktów regionalnych.

CEL 2.2. PROMOWAĆ I WSPIERAĆ OBECNOŚĆ JĘZYKA KASZUBSKIEGO W KOŚCIELE

Obecność języka kaszubskiego w Kościele ma ogromne znaczenie dla jego rozwoju i przyszłości. Po ponad dwudziestu latach od odprawienia pierwszej mszy św. z elementami liturgii w języku kaszubskim, „msze kaszubskie” odprawiane są regularnie, co miesiąc, w 20 parafiach. Nie jest to wynik na miarę potrzeb i oczekiwań, dlatego wymaga poprawy.

ZADANIA

2.2.1. Wydanie „Lekcjonarza”, zestawu czytań na wszystkie niedziele roku liturgicznego.

2.2.2. Wydanie zbioru pieśni kościelnych.

2.2.3. Wspieranie ruchu chóralnego.

2.2.4. Organizowanie lekcji języka kaszubskiego dla zainteresowanych księży, organistów i katechetów.

2.2.5. Akcentowanie kaszubskiego charakteru pielgrzymek na Jasną Górę.

2.2.6. Wsparcie edukacji regionalnej i nauczania języka kaszubskiego skierowanych do księży i seminarzystów.

2.2.7. Wsparcie starań o szerokie kulturowo-religijne wykorzystywanie miejsc kultu na Kaszubach (Sianowo, Swarzewo, Wejherowo, Kościerzyna, Wiele) w celu wzmocnienia regionalnego charakteru tych sanktuariów.

2.2.8. Zapraszanie przedstawicieli władz kościelnych do współpracy w realizacji strategii.

2.2.9. Występowanie do władz kościelnych o kierowanie księży Kaszubów do kaszubskich parafii.

2.2.10. Wspieranie periodycznych wydawnictw o charakterze kościelnym, w tym „Zwónka Kaszëbszczégò”.

CEL 2.3. PROMOWAĆ I WSPIERAĆ OBECNOŚĆ JĘZYKA I KULTURY KASZUBSKIEJ W MEDIACH

Udział kaszubszczyzny w mediach zwiększa się, choć nadal jest jej niewystarczająco. Obecność w nich Kaszubów to w dużej mierze informacje o ludziach, regionie nie podawane w języku kaszubskim. Tymczasem mamy prawo do swobodnego wyrażania opinii oraz przekazywania informacji i idei we własnym języku.

Należy wspierać działania zmierzające do stworzenia nowych programów etnicznych i kilkugodzinnych bloków audycji kaszubskich w radiu i telewizji oraz podejmowania w mediach publicznych problematyki regionalnej.

Wzorując się na serwisie internetowym Nasze Kaszuby oraz na nadającym od 2004 r. Radiu Kaszëbë, zadbać należy o dalszy rozwój kaszubskich elektronicznych mediów o charakterze komercyjnym – poddanych prawom rynku – których właścicielami są Kaszubi. Należy nieustannie zabiegać o możliwość częściowego wspierania takiej działalności z budżetu państwa.

Nowe inicjatywy nie mogą przysłać troski o podnoszenie jakości istniejących już programów. Muszą także uwzględniać dostęp mieszkańców Pomorza do regionalnych kanałów, a w szczególności do regionalnej „Trójki” w TVP.

ZADANIA

2.3.1. Organizowanie szkoleń dla dziennikarzy, autorów stron internetowych.

2.3.2. Wspieranie rozwoju i promocja wydawanego przez ZK-P miesięcznika „Pomerania”.

2.3.3. Wspieranie innych wydawnictw kaszubskich.

2.3.4. Wspieranie Radia Kaszëbë oraz innych nadawców kaszubskich.

2.3.5. Zwiększenie zasięgu sygnału radiowego Radia Kaszëbë oraz wprowadzenie transmisji internetowych.

2.3.6. Dążenie do zwiększenia obecności języka i kultury kaszubskiej w lokalnych telewizjach kablowych.

2.3.7. Wspieranie wydawców gazet lokalnych, publikujących w języku kaszubskim.

2.3.8. Opracowanie i realizacja audycji o charakterze edukacyjnym.

2.3.9. Utworzenie kaszubskiej/regionalnej agencji informacyjnej.

CEL 2.4. PROMOWAĆ I WSPIERAĆ OBECNOŚĆ JĘZYKA I KULTURY KASZUBSKIEJ POPRZEZ INTERNET

Należy zwrócić szczególną uwagę na wykorzystywanie istniejących inicjatyw oraz zasobów informacyjnych, a także na konieczność koordynacji i łączenia działań dla uzyskania efektu synergii.

ZADANIA

2.4.1. Utworzenie pełnego kaszubskiego portalu informacyjnego.

2.4.2. Wspieranie funkcjonowania i rozwój serwisu Kaszubi, Nasze Kaszuby, Rastko-Kaszëbë i innych podobnych jako nowoczesnego środka komunikacji.

2.4.3. Umożliwienie dostępu do źródeł historii języka i kultury kaszubskiej.

2.4.4. Utworzenie kaszubskiej biblioteki cyfrowej.

2.4.5. Utworzenie kaszubskiego słownika internetowego.

2.4.6. Promowanie programów komputerowych w języku kaszubskim.

2.4.7. Promowanie międzynarodowego oznaczenia języka kaszubskiego (CSB - międzynarodowy kod oznaczenia języka kaszubskiego wg normy ISO 639-2, nadany w 2003 r. przez Bibliotekę Kongresu USA).

CEL 2.5. DAŻYĆ DO POPRAWY WIZERUNKU JĘZYKA I KULTURY KASZUBSKIEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW REGIONU

ZADANIA

2.5.1. Prowadzenie działań informacyjnych oraz promujących język i kulturę kaszubską wśród mieszkańców regionu, nie mówiących po kaszubsku.

2.5.2. Prowadzenie działań informacyjnych i promujących język oraz kulturę kaszubską wśród mieszkańców innych regionów Polski i za granicą.

2.5.3. Regularne dostarczanie mediom informacji dotyczących języka i kultury kaszubskiej.

PARTNERZY ZK-P

- Uniwersytet Gdański
- Politechnika Gdańska
- Kaszubski Uniwersytet Ludowy w Wieżycy
- Akademia Kształcenia Zawodowego w Gdańsku
- Radio Kaszëbë
- Telewizja i radio publiczne
- Cassubia Slavica

- Rastko–Kaszëbë
- Serwis Naszekaszuby.pl
- Serwis Kaszubia.com
- Stowarzyszenie Ziemia Pucka
- Lęborskie Stowarzyszenie św. Jakuba Apostoła
- Kaszubski Instytut Rozwoju w Kościerzynie

PRIORYTET 3. CHRONIĆ DZIEDZICTWO JĘZYKA I KULTURY

KASZUBSKIEJ

Kultura Kaszubów jest częścią dziedzictwa Słowiańszczyzny, ludów basenu Morza Bałtyckiego, wreszcie całej zjednoczonej Europy. Jej ochrona i rozwój wymagają wsparcia, także finansowego, ze strony instytucji samorządowych i państwowych.

Od szeregu lat w wielu środowiskach, szczególnie tych związanych z kulturą ludową, zwraca się uwagę na brak instytucji zajmującej się koordynacją działań w zakresie promowania, chronienia i animowania działań w tej sferze.

Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskie powinno zabiegać o przygotowanie i wcielenie w życie programu na rzecz społeczności kaszubskiej, który gwarantowałby rozwój jej dziedzictwa kulturowego, a którego stronami byłoby: minister spraw wewnętrznych, minister kultury, minister edukacji, samorząd województwa pomorskiego i Zrzeszenie. W działania te należy włączyć Fundację Kaszubski Uniwersytet Ludowy, która powinna przejąć na siebie – w ramach zapisów merytorycznych i finansowych programu – obowiązek służenia pomocą organizacyjno-merytoryczną zespołom regionalnym i twórcom ludowym.

Działania na rzecz ochrony oraz rozwoju kultury i języka kaszubskiego powinny opierać się na „Zaleceniach w sprawie ochrony kultury tradycyjnej i folkloru”, przyjętych podczas XXV sesji Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury UNESCO w listopadzie 1998 r.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie podtrzymuje deklarację partnerskiej współpracy z instytucjami i stowarzyszeniami zajmującymi się rozwojem nauki i badaniami kaszubsko-pomorskiego dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza z Uniwersytetem Gdańskim, Pomorską Akademią Pedagogiczną w Słupsku, Wyższą Szkołą Kaszubsko-Pomorską w Wejherowie, Instytutem Kaszubskim w Gdańsku, Gdańskim Towarzystwem Naukowym, Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie oraz innymi muzeami o profilu etniczno-regionalnym na Pomorzu, które to instytucje powinny być w swych działaniach wspierane także przez samorząd wszystkich szczebli.

CEL 3.1. STWORZYĆ SZEROKIE PARTNERSTWO NA RZECZ OCHRONY ORAZ ROZWOJU JĘZYKA I KULTURY KASZUBSKIEJ

ZADANIA

3.1.1. Inspirowanie działań na rzecz „kontraktu regionalnego” między Zrzeszeniem Kaszubsko-Pomorskim a Zarządem Województwa Pomorskiego. W jego zakresie powinny znaleźć się przede wszystkim priorytety, cele i zadania ujęte w strategii rozwoju województwa pomorskiego dotyczące tożsamości, kultury, języka oraz edukacji Kaszubów i Pomorzan.

3.1.2. Działanie na rzecz realizacji zapisów „Strategii rozwoju województwa pomorskiego”.

3.1.3. Inspirowanie działań zmierzających do stworzenia regionalnego programu na rzecz ochrony oraz rozwoju języka i kultury kaszubskiej.

3.1.4. Inspirowanie działań zmierzających do określenia zasad merytorycznego i finansowego wsparcia językowych oraz kulturalnych przedsięwzięć Kaszubów przez centralne urzędy i instytucje państwowe.

CEL 3.2. STWORZENIE PROGRAMU OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

ZADANIA

3.2.1. Stworzenie Centrum Kultury Kaszubskiej, które obejmie pomocą organizacyjno-merytoryczną zespoły regionalne, środowisko twórców ludowych oraz artystów profesjonalnych, czerpiących inspirację z wartości regionalnych.

3.2.2. Pomoc instruktorska oraz organizowanie szkoleń i warsztatów dla twórców ludowych.

3.2.3. Współdziałanie w organizowaniu wystaw i innych form upowszechniania kultury na Pomorzu, w Polsce i poza granicami kraju.

3.2.4. Organizowanie spotkań, seminariów i konferencji poświęconych sztuce i kulturze ludowej oraz profesjonalnej.

3.2.5. Zbieranie i dokumentowanie sztuki ludowej we współpracy z muzeami etnograficznymi.

CEL 3.3. WZMACNIAĆ TOŻSAMOŚĆ KASZUBSKĄ

ZADANIA

3.3.1. Kształtowanie poczucia dumy z bycia Kaszubą, wzmocnienie poczucia przynależności grupowej – niezależnie od sprawności w posługiwaniu się językiem kaszubskim – przy jednoczesnym otwarciu na inne kultury.

3.3.2. Walka z negatywnymi stereotypami dotyczącymi Kaszubów.

3.3.3. Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia stanu świadomości kulturowo-językowej w rodzinach kaszubskich.

3.3.4. Opracowanie programów nauczania i podręczników kaszubskich do historii Kaszubów.

3.3.5. Popularyzacja wiedzy o historii Kaszubów oraz zachęta do poznawania własnych dziejów.

3.3.6. Ugruntowywanie w szkołach patriotyzmu regionalnego wśród dzieci i młodzieży podczas całego procesu kształceniowo-wychowawczego.

CEL 3.4. STWORZYĆ INTERNETOWĄ BAZĘ DANYCH REGIONALNYCH INSTYTUCJI KULTURY (MUZEA, IZBY PAMIĘCI, IZBY REGIONALNE, ZESPOŁY MUZYCZNE, CHÓRY, RODZINY MUZYKUJĄCE, GRUPY TEATRALNE) ORAZ TWÓRCÓW LUDOWYCH

ZADANIA

3.4.1. Inwentaryzacja i opis zespołów muzycznych działających na Kaszubach.

3.4.2. Inwentaryzacja wszelkich inicjatyw o charakterze konkursowym, festiwalowym i przeglądowym.

3.4.3. Uaktualnianie i koordynacja kalendarza imprez.

PARTNERZY ZK-P

- Uniwersytet Gdański i inne szkoły wyższe
- Instytut Kaszubski w Gdańsku
- Fundacja Kaszubski Uniwersytet Ludowy w Wieżycy
- Stowarzyszenie Twórców Ludowych
- Muzea z województwa pomorskiego
- Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku
- Projekt Rastko-Kaszëbë
- Stowarzyszenie Ziemia Pucka
- Kaszubski Instytut Rozwoju w Kościerzynie
- Lęborskie Stowarzyszenie św. Jakuba Apostoła
- samorządy województwa pomorskiego

PRIORYTET 4. WZMOCNIĆ POZYCJĘ JĘZYKA KASZUBSKIEGO W REGIONIE, KRAJU I NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ

CEL 4.1. DĄŻYĆ DO NADANIA JĘZYKOWI KASZUBSKIEMU STATUSU DRUGIEGO JĘZYKA OFICJALNEGO NA KASZUBACH

ZADANIA

4.1.1. Wspieranie działań lokalnych społeczności, środowisk i instytucji na rzecz przyznania językowi kaszubskiemu statusu języka oficjalnego w regionie.

4.1.2. Podjęcie i prowadzenie badań nad strukturą językową mieszkańców regionu oraz nad identyfikacją czynników społecznych i ekonomicznych, jakie mają na nią wpływ.

4.1.3. Podjęcie starań, aby kolejny spis powszechny został rzetelnie przygotowany i przeprowadzony, w szczególności w zakresie dotyczącym języków.

CEL 4.2. CHRONIĆ I PROMOWAĆ JĘZYK KASZUBSKI ORAZ WSPIERAĆ DZIAŁANIA NA RZECZ JĘZYKÓW REGIONALNYCH I MNIEJSZOŚCIOWYCH W KRAJU I NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ

Rozwój języka kaszubskiego musi być rozpatrywany nie tylko w kontekście regionalnym, ale też ogólnopolskim i europejskim. Zmiany legislacyjne oraz postęp technologii mogą osłabić pozycję języków regionalnych, dlatego ważne jest tworzenie silnego międzynarodowego lobby dla zabezpieczenia ich interesów i uczestnictwo w pracach podmiotów zajmujących się tą problematyką.

Należy wykorzystać istniejące w instytucjach międzynarodowych szanse na wsparcie finansowe przez łączenie kwestii rozwoju i ochrony języka z zatrudnieniem oraz rozwojem regionalnym i lokalnym.

ZADANIA

4.2.1. Wspieranie działań na rzecz ratyfikacji i wdrożenia w Polsce Europejskiej Karty Języków Regionalnych lub Mniejszościowych.

4.2.2. Zachęcanie pomorskich samorządów do podejmowania partnerskiej współpracy z regionami, w których używa się języków regionalnych lub mniejszościowych.

4.2.3. Rozwijanie współpracy z innymi europejskimi grupami etnicznymi.

4.2.4. Podtrzymywanie i rozwijanie kontaktów z kaszubsko-pomorską diasporą.

4.2.5. Rozwijanie współpracy w basenie Morza Bałtyckiego, w szczególności z regionami historycznie Kaszubom bliskimi.

4.2.6. Współpraca z instytucjami i organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się ochroną oraz promocją różnorodności etnicznej i językowej.

PARTNERZY ZK-P

- Samorządy województwa pomorskiego
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Spraw Zagranicznych
- Organizacje międzynarodowe (Kongres Federacyjnej Unii Europejskich Grup Etnicznych - FUEV, Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury – UNESCO, Europejskie Biuro Języków Mniej Używanych – EBLUL, itp.)
- Organizacje innych europejskich grup etnicznych
- Organizacje kaszubskie za granicą
- Instytut Kaszubski w Gdańsku
- Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku
- Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie
- Lęborskie Stowarzyszenie św. Jakuba Apostoła
- Unia Języków Regionalnych i Mniejszościowych w Polsce – PolBLUL

Tabelaryczne zestawienie Cel główny, priorytety i cele szczegółowe strategii

UCZYNIĆ JĘZYK KASZUBSKI ZDOLNYM DO TRWANIA I ROZWOJU

PRIORYTET 1: UPOWSZECHNIĆ EDUKACJĘ KASZUBSKĄ, A W SZCZEGÓLNOŚCI NAUKĘ JĘZYKA KASZUBSKIEGO

Cele	Zadania
<p>Cel 1.1. Zapewnić trwałe miejsce dla nauczania języka kaszubskiego i w języku kaszubskim na wszystkich poziomach systemu edukacji</p>	<p>1.1.1. Uregulowanie procedury wystawiania przez ZK-P certyfikatów znajomości języka w stopniu umożliwiającym jego nauczanie.</p> <p>1.1.2. Działanie na rzecz przygotowania corocznych edycji Podyplomowego Studium Języka Kaszubskiego na Uniwersytecie Gdańskim lub w innej wyższej uczelni.</p> <p>1.1.3. Działanie na rzecz wprowadzenia na Uniwersytecie Gdańskim lub w innej uczelni wyższej kierunku studiów o nazwie kaszubistyka.</p> <p>1.1.4. Działanie na rzecz wprowadzenia konwersatorium międzywydziałowego z języka kaszubskiego dla studentów studiów pedagogicznych Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku.</p> <p>1.1.5. Przygotowanie programu monitoringu i ewaluacji nauczania języka kaszubskiego w szkołach.</p> <p>1.1.6. Opracowanie systemu doskonalenia nauczycieli realizujących zadania z zakresu edukacji regionalnej, w tym uczących języka kaszubskiego.</p> <p>1.1.7. Inicjowanie i wspieranie prac nad tworzeniem podręczników i pomocy dydaktycznych do nauki kaszubskiego oraz podręczników w języku kaszubskim do nauczania innych przedmiotów.</p> <p>1.1.8. Tworzenie programów nauczania języka kaszubskiego i w języku kaszubskim dla różnych grup wiekowych i stopni ich zaawansowania.</p> <p>1.1.9. Wprowadzenie nauki języka kaszubskiego w ramach różnych form edukacji dorosłych.</p> <p>1.1.10. Określenie propozycji zadań, celów, w zakresie edukacji w języku kaszubskim dla samorządu lokalnego.</p> <p>1.1.11. Stworzenie systemu premiowania szkół, uczelni i innych jednostek, na wzór konkursu „Szkoly z klasą”.</p>

PRIORYTET 1: UPOWSZECHNIĆ EDUKACJĘ KASZUBSKĄ, A W SZCZEGÓLNOŚCI NAUKĘ JĘZYKA KASZUBSKIEGO	
Cele	Zadania
Cel 1.2. Powołać Radę Języka Kaszubskiego, która pełniłaby rolę komisji normalizacyjnej i standaryzacyjnej dla kaszubszczyzny literackiej oraz komisji podręcznikowej	<p>1.2.1. Stworzenie rejestru istniejących podręczników.</p> <p>1.2.2. Stworzenie rejestru potrzebnych podręczników oraz znalezienie odpowiednich autorów.</p> <p>1.2.3. Recenzowanie i zatwierdzanie przygotowanych podręczników.</p> <p>1.2.4. Nadzór nad procedurą wydawniczą podręczników szkolnych i ksiąg kościelnych.</p> <p>1.2.5. Ocena wydanych podręczników i ksiąg kościelnych.</p> <p>1.2.6. Inspirowanie badań naukowych w dziedzinie języka i kultury kaszubskiej.</p> <p>1.2.7. Powołanie komisji ds. technologii informatycznych zajmującej się promowaniem i standaryzowaniem języka kaszubskiego w systemach informatycznych.</p>
Cel 1.3. Wspierać i chronić nauczanie języka kaszubskiego i w języku kaszubskim	<p>1.3.1. Zinventaryzowanie wszelkich inicjatyw, które dotyczą tej edukacji.</p> <p>1.3.2. Wspieranie lokalnych inicjatyw edukacyjnych, w szczególności „małych szkół”, w których nauczany jest język kaszubski.</p> <p>1.3.3. Prowadzenie szkół z nauczaniem języka kaszubskiego i w tym języku.</p>
Cel 1.4. Wspierać i promować używanie języka kaszubskiego przez osoby młode i młodych rodziców	<p>1.4.1. Dążenie do wprowadzenia nauczania języka i kultury kaszubskiej na poziomie edukacji przedszkolnej i przedprzedszkolnej.</p> <p>1.4.2. Promowanie i wspieranie rozwoju współczesnej kultury kaszubskiej.</p> <p>1.4.3. Promowanie znajomości języka kaszubskiego jako szansy na lokalnym i regionalnym rynku pracy.</p> <p>1.4.4. Wspieranie różnych form aktywności nakierowanych na zwiększenie liczby młodych ludzi używających języka kaszubskiego.</p>

PRIORYTET 2. PROMOWAĆ I WSPIERAĆ UŻYWANIE JĘZYKA KASZUBSKIEGO	
Cele	Zadania
Cel 2.1. Promować i wspierać obecność języka kaszubskiego w życiu publicznym	2.1.1. Promocja dwujęzyczności w różnych sferach życia publicznego. 2.1.2. Promowanie języka i kultury kaszubskiej podczas imprez publicznych. 2.1.3. Promowanie Dnia Jedności Kaszubów (19 marca) i zjazdów Kaszubów. 2.1.4. Promocja w środowiskach lokalnych regulacji ustawowych w zakresie możliwości wprowadzania dwujęzycznych nazw miejscowości, ulic i obiektów fizjograficznych oraz języka pomocniczego w gminach. 2.1.5. Promocja i nagradzanie działań lokalnych – tablice, nazwy ulic itd. 2.1.6. Promowanie kaszubskiego ruchu literackiego i muzycznego. 2.1.7. Promowanie używania języka kaszubskiego na stronach WWW instytucji publicznych. 2.1.8. Promowanie kaszubskich produktów regionalnych.
Cel 2.2. Promować i wspierać obecność języka kaszubskiego w Kościele	2.2.1. Wydanie „Lekcjonarza”, zestawu czytań na wszystkie niedziele roku liturgicznego. 2.2.2. Wydanie zbioru pieśni kościelnych. 2.2.3. Wspieranie ruchu chóralnego. 2.2.4. Organizowanie lekcji języka kaszubskiego dla zainteresowanych księży, organistów i katechetów. 2.2.5. Akcentowanie kaszubskiego charakteru pielgrzymek na Jasną Górę. 2.2.6. Wsparcie edukacji regionalnej i nauczania języka kaszubskiego skierowanych do księży i seminarzystów. 2.2.7. Wsparcie starań o szerokie kulturowo-religijne wykorzystywanie miejsc kultu na Kaszubach (Sianowo, Swarzewo, Wejherowo, Kościerzyna, Wiele) w celu wzmocnienia regionalnego charakteru tych sanktuariów. 2.2.8. Zapraszanie przedstawicieli władz kościelnych do współpracy w realizacji strategii. 2.2.9. Występowanie do władz kościelnych o kierowanie księży Kaszubów do kaszubskich parafii. 2.2.10. Wspieranie periodycznych wydawnictw o charakterze kościelnym, w tym „Zwónka Kaszëbscégó”.

PRIORYTET 2. PROMOWAĆ I WSPIERAĆ UŻYWANIE JĘZYKA KASZUBSKIEGO	
Cele	Zadania
Cel 2.3. Promować i wspierać obecność języka i kultury kaszubskiej w mediach	2.3.1. Organizowanie szkoleń dla dziennikarzy, autorów stron internetowych. 2.3.2. Wspieranie rozwoju i promocja wydawanego przez ZK-P miesięcznika „Pomerania”. 2.3.3. Wspieranie innych wydawnictw kaszubskich. 2.3.4. Wspieranie Radia Kaszëbë oraz innych nadawców kaszubskich. 2.3.5. Zwiększenie zasięgu sygnału radiowego Radia Kaszëbë oraz wprowadzenie transmisji internetowych. 2.3.6. Dążenie do zwiększenia obecności języka i kultury kaszubskiej w lokalnych telewizjach kablowych. 2.3.7. Wspieranie wydawców gazet lokalnych, publikujących w języku kaszubskim. 2.3.8. Opracowanie i realizacja audycji o charakterze edukacyjnym. 2.3.9. Utworzenie kaszubskiej/regionalnej agencji informacyjnej.
Cel 2.4. Promować i wspierać obecność języka i kultury kaszubskiej poprzez Internet	2.4.1. Utworzenie pełnego kaszubskiego portalu informacyjnego. 2.4.2. Wspieranie funkcjonowania i rozwój serwisu Kaszubi, Nasze Kaszuby, Rastko-Kaszëbë i innych podobnych jako nowoczesnego środka komunikacji. 2.4.3. Umożliwienie dostępu do źródeł historii języka i kultury kaszubskiej. 2.4.4. Utworzenie kaszubskiej biblioteki cyfrowej. 2.4.5. Utworzenie kaszubskiego słownika internetowego. 2.4.6. Promowanie programów komputerowych w języku kaszubskim. 2.4.7. Promowanie międzynarodowego oznaczenia języka kaszubskiego (CSB).
Cel 2.5. Dążyć do poprawy wizerunku języka i kultury kaszubskiej wśród mieszkańców regionu	2.5.1. Prowadzenie działań informacyjnych oraz promujących język i kulturę kaszubską wśród mieszkańców regionu, nie mówiących po kaszubsku. 2.5.2. Prowadzenie działań informacyjnych i promujących język oraz kulturę kaszubską wśród mieszkańców innych regionów Polski i za granicą. 2.5.3. Regularne dostarczanie mediom informacji dot. języka i kultury kaszubskiej.

PRIORYTET 3. CHRONIĆ DZIEDZICTWO JĘZYKA I KULTURY KASZUBSKIEJ	
Cele	Zadania
Cel 3.1. Stworzyć szerokie partnerstwo na rzecz ochrony oraz rozwoju języka i kultury kaszubskiej	<p>3.1.1. Inspirowanie działań na rzecz „kontraktu regionalnego” między Zrzeszeniem Kaszubsko-Pomorskim a Zarządem Województwa Pomorskiego. W jego zakresie powinny znaleźć się przede wszystkim priorytety, cele i zadania ujęte w strategii rozwoju województwa pomorskiego dotyczące tożsamości, kultury, języka oraz edukacji Kaszubów i Pomorzan.</p> <p>3.1.2. Działania na rzecz realizacji zapisów „Strategii rozwoju województwa pomorskiego”.</p> <p>3.1.3. Inspirowanie działań zmierzających do stworzenia regionalnego programu na rzecz ochrony oraz rozwoju języka i kultury kaszubskiej.</p> <p>3.1.4. Inspirowanie działań zmierzających do określenia zasad merytorycznego i finansowego wsparcia językowych oraz kulturalnych przedsięwzięć Kaszubów przez centralne urzędy i instytucje państwowe.</p>
Cel 3.2. Stworzenie programu ochrony dziedzictwa kulturowego.	<p>3.2.1. Stworzenie Centrum Kultury Kaszubskiej, które obejmie pomocą organizacyjno-merytoryczną zespoły regionalne, środowiska twórców ludowych oraz artystów profesjonalnych, czerpiących inspirację z wartości regionalnych.</p> <p>3.2.2. Pomoc instruktorska oraz organizowanie szkoleń i warsztatów dla twórców ludowych.</p> <p>3.2.3. Współudział w organizowaniu wystaw i innych form upowszechniania kultury na Pomorzu, w Polsce i poza granicami kraju.</p> <p>3.2.4. Organizowanie spotkań, seminariów i konferencji poświęconych sztuce i kulturze ludowej oraz profesjonalnej.</p> <p>3.2.5. Zbieranie i dokumentowanie sztuki ludowej we współpracy z muzeami etnograficznymi.</p>
Cel 3.3. Wzmacniać tożsamość kaszubską	<p>3.3.1. Kształtowanie poczucia dumy z bycia Kaszubą, wzmacnianie poczucia przynależności grupowej – niezależnie od stopnia sprawności w posługiwaniu się językiem kaszubskim – przy jednoczesnym otwarciu na inne kultury.</p> <p>3.3.2. Walka z negatywnymi stereotypami dotyczącymi Kaszubów.</p> <p>3.3.3. Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia stanu świadomości kulturowo-językowej w rodzinach kaszubskich.</p>

PRIORYTET 3. CHRONIĆ DZIEDZICTWO JĘZYKA I KULTURY KASZUBSKIEJ	
Cele	Zadania
	<p>3.3.4. Opracowanie programów nauczania i podręczników kaszubskich do historii Kaszubów.</p> <p>3.3.5. Popularyzacja wiedzy o historii Kaszubów oraz zachęta do poznawania własnych dziejów.</p> <p>3.3.6. Ugruntowywanie w szkołach patriotyzmu regionalnego wśród dzieci i młodzieży podczas całego procesu kształceniowo-wychowawczego.</p>
<p>Cel 3.4. Stworzyć internetową bazę danych regionalnych instytucji kultury (muzea, izby pamięci, izby regionalne, zespoły muzyczne, chóry, rodziny muzykujące, grupy teatralne) oraz twórców ludowych</p>	<p>3.4.1. Inwentaryzacja i opis zespołów muzycznych działających na Kaszubach.</p> <p>3.4.2. Inwentaryzacja wszelkich inicjatyw o charakterze konkursowym, festiwalowym i przeglądowym.</p> <p>3.4.3. Uaktualnianie i koordynacja kalendarza imprez.</p>

PRIORYTET 4. WZMOCNIĆ POZYCJĘ JĘZYKA KASZUBSKIEGO W REGIONIE, KRAJU I NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ	
Cele	Zadania
Cel 4.1. Dążyć do nadania językowi kaszubskiemu statusu drugiego języka oficjalnego na Kaszubach	<p>4.1.1. Wspieranie działań lokalnych społeczności, środowisk i instytucji na rzecz przyznania językowi kaszubskiemu statusu języka oficjalnego w regionie.</p> <p>4.1.2. Podjęcie i prowadzenie badań nad strukturą językową mieszkańców regionu oraz nad identyfikacją czynników społecznych i ekonomicznych, jakie mają na nią wpływ.</p> <p>4.1.3. Podjęcie starań, aby kolejny spis powszechny został rzetelnie przygotowany i przeprowadzony, w szczególności w zakresie dotyczącym języków.</p>
Cel 4.2. Chronić i promować język kaszubski oraz wspierać działania na rzecz języków regionalnych i mniejszościowych w kraju i na arenie międzynarodowej	<p>4.2.1. Wspieranie działań na rzecz ratyfikacji i wdrożenia w Polsce Europejskiej Karty Języków Regionalnych lub Mniejszościowych.</p> <p>4.2.2. Zachęcanie pomorskich samorządów do podejmowania partnerskiej współpracy z regionami, w których używa się języków regionalnych lub mniejszościowych.</p> <p>4.2.3. Rozwijanie współpracy z innymi europejskimi grupami etnicznymi.</p> <p>4.2.4. Podtrzymywanie i rozwijanie kontaktów z kaszubsko-pomorską diasporą.</p> <p>4.2.5. Rozwijanie współpracy w basenie Morza Bałtyckiego, w szczególności z regionami historycznie Kaszubom bliskimi.</p> <p>4.2.6. Współpraca z instytucjami i organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się ochroną oraz promocją różnorodności etnicznej i językowej.</p>